

Досвід організації науково-тренінгового консультативно-діагностичного центру сімейної медицини та долікарської підготовки на базі інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки УжНУ

І.М. Рогач¹, П.О. Колесник¹, Ю.Ю. Кампі¹, А.В. Кедик¹, Т.Ю. Козак²

¹Інститут післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки УжНУ, Науково-тренінговий консультативно-діагностичний центр сімейної медицини та долікарської допомоги, м. Ужгород

²Ужгородський міський Центр первинної медико-санітарної допомоги

У статті представлено інформацію, що базується на досвіді формування та організації науково-тренінгового центру, функціонування його структурних підрозділів та напрямків роботи. Проаналізовані основні групи інноваційних педагогічних технологій, які підвищують якість підготовки медичних спеціалістів первинного рівня відповідно до міжнародних стандартів, що успішно втілені у діяльність тренінгового центру.

Ключові слова: тренінговий центр, доказова медицина, телемедицина, інтерактивні методи навчання сімейних лікарів.

На сьогодні у світі визнано, що стратегія розвитку первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД) на засадах сімейної медицини є доказовим та ефективним способом впливу на здоров'я суспільства і дієвим засобом попередження захворюваності, ускладнень та зниження рівня смертності у популяції. Ураховуючи обраний нашою державою напрямок розвитку ПМСД за принципом загальної практики-сімейної медицини, назріла необхідність докорінних змін у системі підготовки принципово іншої генерації лікарів даного фаху, які мають готуватися як менеджери громадського здоров'я з новим ринковим світоглядом. Підготовка таких фахівців можлива шляхом застосування практичного інтерактивного навчання у вигляді тренінгів.

Ідея створення навчально-тренінгових центрів сімейної медицини виникла з метою реалізації Національного плану дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» (пункт 31.1), затвердженого Указом Президента України від 12 березня 2013 року № 128. Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 27 березня 2013 року № 240 було затверджено «Примірне положення про територіальний навчально-тренінговий центр сімейної медицини». Згідно з Положенням тренінгові центри мають створюватися на базі Центрів первинної медико-санітарної допомоги (ЦПМСД) під керівництвом головних лікарів ЦПМСД. Однак очевидно, що для проведення ефективного навчально-тренінгового процесу сімейних лікарів необхідні відповідно облаштовані навчальні приміщення, підготовлені висококваліфіковані тренери, навчені проведенню навчань-тренінгів доказово обґрунтованими методами, необхідне навчання-тренінгам, створення навчальної програми курсів-тренінгів, наочного матеріалу, розроблення і публікація роздаткового матеріалу, навчальних посібників тощо. Крім того, не до кінця зро-

зумілими залишаються питання організації ЦПМСД, шляхи надання їм статусу клінічних, підпорядкування і фінансування тренінгових центрів, підбір контингентів для тренінгів, навчання і оплата діяльності тренерів, вибір тематики для тренінгів тощо.

Звичайно, кожен регіон має своє бачення формування подібних тренінгових центрів. У різних областях України почали створюватися тренінгові центри, переважно на базі поліклінік та амбулаторій сімейної медицини. Слід зазначити, що як такого поняття тренінгових центрів сімейної медицини немає у західній системі підготовки лікарів, зокрема в Європейських країнах та США. Практичне навчання сімейних лікарів у країнах Заходу відбувається безпосередньо на практичних базах – в університетських клініках сімейної медицини, де лікарям надається можливість самостійно «вести» пацієнтів, за чим спостерігають викладачі-тьютори. Фінансування подібних медичних закладів здійснюється за рахунок університетів, а лікарі-інтерни з початку інтернатури мають можливість працювати з пацієнтом «віч-на-віч», проводити діагностику і диференціальну діагностику, робити призначення, виконувати маніпуляції, причому з кожним курсом інтернатури коло їхніх обов'язків і можливостей збільшується.

Однак ідея проведення семінарів у вигляді тренінгів з використання методів «малих груп», «мозкового штурму», «стандартизованого пацієнта», основаних на принципах доказовості, виникла і є надзвичайно популярною саме у західній системі підготовки фахівців, причому не тільки медичного напрямку. Такі семінари-тренінги, розроблені з найактуальніших актуальних питань, які зустрічаються у сімейній медицині, проводять для лікарів-інтернів як у навчальних кімнатах університетських клінік сімейної медицини, так і в академічних приміщеннях кафедр при лікарнях.

Закарпатська область як прикордонний регіон, що має історичний досвід міжнародного співробітництва [1], сформувала свою власну стратегію розвитку тренінгового Центру сімейної медицини як новітньої інтегрованої моделі практичної і сучасної академічної форми навчання сімейних лікарів. Позитивний досвід, отриманий за кілька місяців з моменту його організації, представлено у даній статті.

Мета дослідження: ознайомитися з досвідом формування і функціонування науково-тренінгового консультативно-діагностичного Центру сімейної медицини та долікарської допомоги (НТКДЦ СМДД), створеного на базі Інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки (ШОДП).

Напрямки роботи НТКДЦ СМДД

Навчально-методична робота	Лікувальна робота	Наукова робота
1. Вивчення фундаментальних основ медицини, теоретичних аспектів етіології, патогенезу, симптоматики, діагностики, методичних підходів до лікування та профілактики захворювань.	1. Практичний тренінг сімейних лікарів і лікарів інших спеціальностей.	1. Вивчення актуальних проблем медицини.
2. Підготовка і видання підручників, посібників, методичних розробок, лекцій, відеофільмів та компакт-дисків з дисциплін, які вивчаються на кафедрах.	2. Телеконсультації пацієнтів лікувально-профілактичних закладів та населення області професорсько-викладацьким складом ІПОДП.	2. Апробація отриманих результатів.
3. Аналіз та узагальнення нової інформації щодо раціонального використання сучасних методів лікування, правильного застосування лікарських препаратів, засвоєння принципів немедикаментозних методів лікування та профілактики.	3. Упровадження в клінічну практику основ телемедицини.	3. Упровадження нових методів в практику.
4. Допомога в оволодінні сучасними лабораторними та інструментальними методами та засвоєння слухачами знань та вмінь.	4. Організація консультативно-діагностичного процесу населення із залученням провідних фахівців кафедр ІПОДП.	4. Формування кваліфікованого спеціаліста (магістра).
5. Формування висококваліфікованого спеціаліста, постійний розвиток і вдосконалення майбутніх лікарів, уміння використовувати набутий протягом навчання багаж знань.	5. Упровадження в клінічну практику сучасних досягнень медичної науки.	
6. Залучення лікарів-інтернів, ПАЦ, курсів спеціалізації з фаху ЗПСМ та інших фахів до тренінгів в рамках навчального процесу.	6. Робота сімейних лікарів на базі Центру та надання консультативної допомоги населенню.	
7. Покращання сприйняття та засвоєння матеріалу через нові форми навчання.	7. Дистанційні консультації населення провідними фахівцями ІПОДП із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій.	
8. Проведення практичних тренінгів для населення.		
9. Дистанційне навчання лікарів ЗПСМ.		

НТКДЦ СМДД – навчально-виховний, науковий, лікувально-діагностичний, культурно-просвітницький та адміністративний структурний підрозділ, який провадить науково-методичну, консультативну, лікувально-діагностичну та науково-виробничу діяльність і має відповідний рівень кадрового та матеріально-технічного забезпечення.

Мета створення НТКДЦ – покращання якості медичної допомоги за рахунок працівників вищої школи, оптимізації ПМСД та інших рівнів, сприяння розвитку сімейної медицини, а також проведення наукових досліджень в галузі ПМСД (табл. 1).

Звичайно, створення такої структури, на яку покладаються різноманітні функції як академічного, науково-лікувального, так і консультативно-просвітницького плану, стало можливим лише завдяки співпраці ІПОДП Ужгородського національного університету, Управління охорони здоров'я Закарпатської облдержадміністрації, ЦПМСД м. Ужгорода та відділу охорони здоров'я Ужгородської міської ради. У результаті підписання угоди про співпрацю між цими установами у вересні 2013 р. було урочисто відкрито новостворений Закарпатський обласний НТКДЦ СМДД.

Структурні підрозділи НТКДЦ СМДД

У структурі Центру було створено наступні підрозділи:

- Кабінети сімейного лікаря;
- Кімната тренінгу практичних навичок;
- Кабінет проведення телеконсультацій;
- Лабораторія;
- Кабінет фізіотерапії та функціональної діагностики;
- Блок здоров'я жінки та малої хірургії;
- Оглядова кімната;
- Маніпуляційна;
- Стоматологічний блок.

Науково-тренінгова лабораторія сімейної медицини – науковий підрозділ, створений на базі типової амбулаторії сімейних лікарів у новому мікрорайоні м. Ужгорода.

Навчально-методична робота НТКДЦ СМДД

Навчально-методична робота у НТКДЦ СМДД спрямована на практичну підготовку сімейних лікарів під час семінарів-тренінгів з найбільш актуальних питань у загальній практиці, а також на організацію шкіл-тренінгів само- та взаємодопомоги населенню з різноманітних питань, важливих для популяції. Таким чином, ідея навчально-методичної роботи Центру полягає у залученні до навчання широкого кола осіб, у яке б входили не тільки медичні працівники, але й пересічні громадяни. У зв'язку з цим формат та тематика навчально-методичних заходів Центру спрямовані на висвітлення медичних питань, актуальних для фахівців та населення як в цілому, так і для окремих його груп зокрема.

Підхід до проведення семінарів-тренінгів для лікарів ЗПСМ суттєво відрізняється від загальноприйнятого у класичній вітчизняній вищій школі формату лекційних, семінарських та практичних занять. Організація навчального процесу у Центрі ґрунтується на засадах ефективного викладання – тренінгах, які, безсумнівно, зарекомендували себе у світі як найбільш ефективні з метою забезпечення комплексного сприйняття інформації (табл. 2). Відомою на заході, зокрема у вищій медичній школі США, є система ЕВА («evidence-based approach»), яку ми інтегрували у навчальний процес підготовки українських лікарів і яка вже викликала значне зацікавлення серед аудиторії як інтерактивна система практичного навчання. Ця система ґрунтується на принципах доказовості («evidence based medi-

Сучасні методи навчання-тренінгу

Методика	Мета
«Мозковий штурм»	Зібрати різноманітні ідеї у групі з конкретної тематики.
Робота у невеликих групах	Підвищити ступінь залучення слухачів і дозволити їм вчитися один в одного.
Демонстрація	Показати слухачам правильний спосіб здійснення конкретних дій.
Ситуаційні завдання	Закріпити отримані знання, використовуючи концепції і нові знання під час розгляду реальних життєвих ситуацій.
Рольові ігри, методика «стандартизованого пацієнта»	Провести демонстраційний показ конкретних видів діяльності або відпрацювати визначені навички.
Зворотний зв'язок	Оцінити навчальну та емоційну реакцію слухачів щодо почутого або побаченого.

сіне»), які передбачають ретельне, обґрунтоване, виражене використання найкращих сучасних поглядів щодо діагностики та лікування пацієнта, ефективність яких доведена клінічними дослідженнями [9]. Вибір оптимальної тематики тренінгів проходить із врахуванням потреб цільової аудиторії і, звичайно, нерідко відрізняється для лікарів-інтернів і курсантів та населення без медичної освіти. Наприкінці семінарів усі учасники мали змогу обговорити ефективність тренінгу за принципом зворотного зв'язку. Кожен мав можливість висловити свої враження, пропозиції та виділити моменти, які були новими та найбільш цікавими особисто для нього.

Цікавим прикладом інтеграції навчально-методичної та лікувальної роботи на базі НТКДЦ СМДД стали дистанційні консультації пацієнтів. При залученні провідних фахівців ІПОДП проводять спай-консультації для пацієнтів віддалених районів Закарпатської області. Надання консультацій проводиться із залученням лікарів-курсантів на курсах тематичного удосконалення, що створює умови для майстер-класів клінічного розбору в режимі он-лайн.

Тренінги для населення – школа долікарської допомоги

Ще одним напрямком навчально-просвітницької роботи НТКДЦ СМДД є організація шкіл з долікарської само- та взаємодопомоги для населення. Першим був розроблений тренінг з актуальної теми для населення щодо принципів реанімації та надання долікарської допомоги при раптовій зупинці кровообігу у дорослих та дітей та аспірації стороннім тілом.

У багатьох країнах Європи під егідою Європейської ради реанімації проводять курси BLS («basic life support» – базова підтримка життя), мета яких – навчити осіб без медичної освіти реанімаційним заходам (European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation, 2010). Такі курси тривають один день. Слухачів курсів вчать розпізнавати загрози для життя стани; проводити штучну вентиляцію легенів (способом «рот до рота»), натискання грудної клітки (непрямий масаж серця); навчать алгоритму дій при потрапленні стороннього тіла до дихальних шляхів, а також надавати потерпілому безпечного бічного положення. Ефективний час курсу включає лекцію, покази, дискусії та практичні заняття. Основний спосіб навчання – тренування у невеликих групах (до 8 осіб на 2 інструктори) з використанням сценаріїв-симуляцій, що розігруються на манекенах, пристосованих до проведення реанімаційних заходів.

Для покращання практичної підготовки з основ реанімації Управлінням охорони здоров'я Закарпатської облдержадміністрації та Закарпатським територіальним Центром екстреної медичної допомоги було надано набір муляжів для відпрацювання навичок непрямих масажу серця, штучного дихання тощо.

Навчання з базових реанімаційних заходів проводили під керівництвом анестезіолога – доцента ІПОДП, завідувача курсу медицини невідкладних станів, який пройшов сертифікований Європейською радою реанімації тренінг розширених реанімаційних заходів.

Заняття проводили для учнів 10–11-х класів шкіл м. Ужгорода у невеликих групах по 6–8 чоловік. На тренінгу використовували різні методи навчання, включаючи ілюстровану лекцію та практичні заняття. Починалося заняття зі школярами з короткої лекції, під час якої викладали теоретичні основи проведення реанімації у позалікарняних умовах та методи оцінювання зупинки серцевої діяльності та дихання, після чого учасники семінару у невеликих групах мали змогу після демонстрації інструкторами реанімаційних заходів індивідуально опанувати навички реанімації із забезпечення прохідності дихальних шляхів, непрямих масажу серця, штучного дихання, а також заходи при потрапленні стороннього тіла до дихальних шляхів. Відмінною рисою курсу було створення атмосфери, що сприяла ефективному засвоєнню знань і навичок, також використовували елементи позитивної критики. Кожен учасник мав можливість ставити запитання, а також отримувати зворотну інформацію про те, чи правильно виконана процедура; у разі наявності помилок проводилося опрацювання навички за допомогою тренера. Для опанування практичних навичок використовували муляжі, на яких відпрацьовували методику непрямих масажу серця, штучного дихання, прийом Геймліха.

Крім якісного відпрацювання технічних навичок, ефективність надання допомоги залежить також від навичок, пов'язаних з людським фактором, які також засвоювалися на даному тренінгу, а саме: ситуаційна обізнаність – уміння оцінювати ситуацію, правильно аналізувати, враховувати найважливішу інформацію; приймати рішення; відпрацьовується командна робота, яка є однією із найважливіших навичок під час проведення реанімації. Важливою частиною тренінгу є та, під час якої учасники можуть самі оцінити дії своїх колег, прокоментувати правильність їхнього виконання.

Навчальний курс дає цінний досвід та впевненість у своїх діях під час критичних ситуацій. Отримані в ході навчання навички реанімації з часом поступово втрачаються, тому для зменшення кількості людських помилок під час серцево-легеневої реанімації необхідні регулярне повторення практичних занять.

Важливим є також залучення в якості тренерів інтернів-магістрантів, клінічних ординаторів та аспірантів, які під керівництвом досвідченого викладача-тренера здобувають досвід роботи з різними групами учасників тренінгу, школярами та різними контингентами дорослого населення, а також практично опановують інтерактивні методи роботи з аудиторією, що є надзвичайно цінним для формування майбутнього викладача.

Лікувальна та організаційна робота НТКДЦ СМДД

Відповідно до попередньої домовленості між ППОДП Ужгородського національного університету, ЦПМСД м. Ужгорода і відділом охорони здоров'я Ужгородської міської ради на базі НТКДЦ СМДД у приміщенні Інституту було розташовано 2 офіси сімейних лікарів з метою формування дільниць сімейного лікаря. На базі Центру з березня 2014 року розпочинають працювати сімейні лікарі і медичні сестри сімейного лікаря, процедурний кабінет, лабораторний пункт, фізіотерапевтичний кабінет та оглядова кімната з метою організації медичної допомоги населенню дільниць, що розташовані неподалік від Центру.

Крім цього, на базі амбулаторії сімейних лікарів – структурного підрозділу ЦПМСД, розташованої у центрі нового «спального» мікрорайону Ужгорода, територіально віддаленого від інших медичних закладів м. Ужгорода, сформовано практичний сателіт НТКДЦ СМДД, де розміщено ще один підрозділ центру – науково-дослідну лабораторію сімейної медицини. Розміщення наукового підрозділу НТКДЦ СМДД у сімейній амбулаторії сприяє наближенню навчально-практичної, наукової та консультативної діяльності НТКДЦ СМДД до рівня первинної медичної допомоги населенню міста за сімейним принципом, а також надає можливість ЦПМСД отримати статус клінічного. Клінічну наукову лабораторію розташовано у нових приміщеннях сімейної амбулаторії, відремонтованих завдяки підтримці міської влади та управління охорони здоров'я міської держадміністрації. Слід зазначити, що у цій сімейній амбулаторії обслуговують близько 16 тис. дорослого та дитячого населення, причому більше 4 тис. складають діти, включаючи немовлят. Новий мікрорайон розбудовується і кількість населення невинно зростає, тому відповідно зростає й потреба населення в адекватній медичній допомозі на первинному рівні. Сімейна амбулаторія є єдиною амбулаторною базою кафедри терапії та сімейної медицини ППОДП УжНУ для підготовки сімейних лікарів у Закарпатській області – на базі амбулаторії проводять цикли навчання практичних навичок та з актуальних питань у сімейній практиці на амбулаторному прийомі під час курсів перекваліфікації та підвищення кваліфікації лікарів, підготовки лікарів-інтернів за фахом ЗПСМ та консультації пацієнтів. Ураховуючи нагальні потреби сімейних лікарів, для фахівців первинної ланки було видано низку навчально-методичних посібників, які дозволили оптимізувати роботу сімейних лікарів [4, 6, 8].

Устаткування наукової лабораторії НТКДЦ СМДД здійснювали також за підтримки програми міст-побратимів «Ужгород–Корваліс», колега з Великої Британії, у зв'язку з чим даний заклад був укомплектований сучасним медичним обладнанням: апаратом УЗ-діагностики, УЗ-денситометром, медичними та офісними меблями, фізіотерапевтичним обладнанням, небулайзерами інгаляторами, лабораторним устаткуванням тощо, що, звичайно, розширило діагностичні та лікувальні можливості сімейних лікарів та створило умови для проведення наукової роботи на рівні ПМСД [11].

З метою підвищення якості надання медичної допомоги населенню у НТКДЦ СМДД створено можливість для консультування населення із залученням провідних фахівців клінічних кафедр ППОДП, а також проведення телеконсультування населення віддалених районів Закарпатської області. НТКДЦ СМДД активно впроваджує принцип «телемедицини» як інструменту для дистанційного консультування. Телемедицина є альтернативою консультаціям по телефону, що є звичною практикою наших лікарів. Однак застосування інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє перевести такі консультації у дещо іншу площину – описово-візуальну. Застосовуючи можливість телемедицини, крім надання кон-

сультанту інформації про стан здоров'я пацієнта, можливим є передача візуальних зображень (фотографій, рентгенограм, електрокардіограм, знімків з апарату УЗД, КТ, МРТ тощо) або й віртуальний огляд самого пацієнта. Усе це суттєво полегшує виконання завдань консультування і значно підвищує ефективність останнього. Також завдяки можливості телеконсультування створюються умови, при яких допомога висококваліфікованих спеціалістів-медиків, у тому числі провідних спеціалістів клінічних кафедр ППОДП, стає доступною не лише мешканцям великих міст, але й тим пацієнтам, що живуть далеко від спеціалізованих медичних центрів і не мають можливості особисто бути присутніми на консультації того чи іншого лікаря. Ця проблема є надзвичайно актуальною для нашого регіону, оскільки невідкладне медичне консультування нерідко вкрай необхідне, а через ландшафтні особливості краю часто не може бути вчасно проведено.

Ураховуючи тісну співпрацю ППОДП УжНУ та клінічних підрозділів ЦПМСД, а також розміщення науково-дослідного підрозділу НТКДЦ СМДД на базі сімейної амбулаторії, було подано спільну пропозицію управління охорони здоров'я та УжНУ до МОЗ України про надання новоствореному ЦПМСД статусу клінічного. Створення клінічних ЦПМСД надає можливості для запровадження підготовки фахівців ЗПСМ на догоспітальному рівні і зміцнює потенціал закладів ПМСД.

Наукова робота НТКДЦ СМДД

У клінічній науковій лабораторії НТКДЦ СМДД, ураховуючи значний клінічний потенціал дільниць сімейних лікарів, які знаходяться під патронатом даного підрозділу Інституту, визначено наступні напрямки наукової роботи та клінічних досліджень:

- Нові форми організації і менеджменту у закладах ПМСД, що обслуговують населення за принципами ЗПСМ.
- Альтернативні джерела фінансування закладів ПМСД.
- Можливості впровадження та використання сучасних методів експрес-лабораторної та інструментальної діагностики найпоширеніших частих захворювань населення, яке обслуговується за принципами сімейної медицини.
- Пошуки сучасних стратегій скринінгу найпоширеніших захворювань та боротьби з найчастішими факторами ризику населення Закарпатської області, яке обслуговується за принципом сімейної медицини.
- Напрямки лікування найпоширеніших захворювань у населення Закарпатської області, що обслуговується сімейними лікарями, згідно з принципами доказової медицини.
- Оцінка ефективності різних форм навчання та тренінгу у підготовці лікарів ЗПСМ.

ВИСНОВКИ

1. НТКДЦ СМДД створює оптимальні можливості для підвищення якості викладання, лікувальної, наукової та навчально-методичної роботи у галузі ЗПСМ.
2. Завдяки створенню НТКДЦ СМДД з'являється можливість для дотримання високих стандартів викладання, гармонійного поєднання компонентів теоретичної та практичної підготовки під час навчання, якомога ширшого висвітлення як національних здобутків у галузі сімейної медицини, так і кращого світового досвіду.
3. Інтерактивний метод навчання у тренінговому центрі створює оптимальні умови для забезпечення високого технічного рівня практичного навчання лікарів ЗПСМ та орієнтації на сучасні потреби слухачів.
4. Таким чином, на сьогодні діяльність НТКДЦ СМДД є синтезом міжнародних стандартів, накопиченого національного досвіду та новітніх підходів до навчання та підготовки медичних працівників та населення загалом.

Опыт организации научно-тренингового консультативно-диагностического центра семейной медицины и доуниверситетской подготовки на базе института последиplomного образования и доуниверситетской подготовки УжНУ
И.М. Рогач, П.О. Колесник, Ю.Ю. Кампи, А.В. Кедык, Т.Ю. Козак

The experience of organization of scientific and training consultative and diagnostic centre of family medicine and before-doctor preparation basing on institute of postgraduate education and pre-university preparation of Uzhhorod national university
I.M. Rogach, P.O. Kolesnyk, Yu.Yu. Kampi, A.V. Kedyk, T.Yu. Kozak

В статье изложены данные об опыте формирования и функционирования научно-тренингового консультативно-диагностического центра семейной медицины, его структурных отделов и направлений работы. Проанализированы основные группы инновационных педагогических технологий, которые повышают качество подготовки специалистов в соответствии с международными стандартами и используются в тренинговом центре.

The article presence data of creation and functioning of training centre, its structure department and ways of work. We analyzed main strategies of innovation educational technology, which elevated quality of medical specialist's of primary care preparation according to international standards and used in training centre.

Ключевые слова: тренинговый центр, доказательная медицина, телемедицина, интерактивные методы обучения.

Key words: training centre, evidence based medicine, telemedicine, interactive teaching methods.

Сведения об авторах

Рогач Иван Михайлович – Институт последиplomного образования и доуниверситетской подготовки УжНУ, Научно-тренинговый консультативно-диагностический центр семейной медицины и доврачебной помощи, 88000, г. Ужгород, ул. Собранецкая, 150; тел.: (0312) 64-27-33

Колесник Павел Олегович – Институт последиplomного образования и доуниверситетской подготовки УжНУ, Научно-тренинговый консультативно-диагностический центр семейной медицины и доврачебной помощи, 88000, г. Ужгород, ул. Собранецкая, 150; тел.: (0312) 64-27-33. E-mail: dr.kolesnyk@gmail.com

Кампи Юрий Юрьевич – Институт последиplomного образования и доуниверситетской подготовки УжНУ, Научно-тренинговый консультативно-диагностический центр семейной медицины и доврачебной помощи, 88000, г. Ужгород, ул. Собранецкая, 148; тел.: (0312) 64-27-33

Кедик Антонина Владимировна – Институт последиplomного образования и доуниверситетской подготовки УжНУ, Научно-тренинговый консультативно-диагностический центр семейной медицины и доврачебной помощи, 88000, г. Ужгород, ул. Собранецкая, 150; тел.: (0312) 64-27-33

Козак Татьяна Юрьевна – Ужгородский городской Центр медико-санитарной помощи, 88000, г. Ужгород, ул. Грибоедова 18

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Гіббс Т., Брич В.Б., Чемет О.А., Колесник П.О. Розвиток сімейної медицини на Закарпатті – незалежний погляд зі сторони / Т. Гіббс, В.Б. Брич, О.А. Чемет, П.О. Колесник // Сімейна медицина. – 2010. – № 3. – С. 7–11.
- Колесник П.О. Інноваційні методи підготовки сімейних лікарів – крок вгору. ФПО / П.О. Колесник // Матеріали Всеукраїнської конференції з міжнародною участю. – Одеса, 2008. – С. 25–28.
- Колесник П.О., Долгош М.Ю., Вежел М.І. та ін. Стандартизовані форми обстеження пацієнтів з найчастішими патологіями в практиці сімейного лікаря / Методичний посібник для лікарів загальної практики та терапевтів. – Ужгород, 2010. – 186 с.
- Приклади формулювання діагнозів у практиці сімейного лікаря / За ред. проф. Чопей І.В. – Ужгород: Вид-во «Гражда», 2009. – 400 с.
- Чопей І.В., Колесник П.О., Долгош М.Ю., Кузьмик В.М., Чемет О.А. Доцільність синдромного підходу у післядипломній підготовці сімейних лікарів з використанням методики «стандартизованого пацієнта» / І.В. Чопей, П.О. Колесник, М.Ю. Долгош, В.М. Кузьмик, А.О. Чемет // Сімейна медицина. – 2005. – № 2. – С. 110–112.
- Чопей І.В., Колесник П.О., Ростока-Резнікова М.В., Рудакова С.О. Кішеньковий довідник сімейного лікаря. Видання друге, доповнене / Під ред. проф. Чопей І.В. – Ужгород: Ліра, 2007. – 338 с.
- Чопей І.В., Колесник П.О. та ін. Стандартизоване обстеження пацієнтів у практиці сімейного лікаря. Видання друге, перероблене та доповнене / Практичне керівництво з найчастіших випадків. – Ужгород: Ліра, 2008. – 298 с.: іл.+табл.
- Чопей І.В., Колесник П.О., Русановська О.В., Ігнатко Л.В. Медичний догляд за здоровою дитиною віком до трьох років // Клінічний протокол з тестовими завданнями для педіатрів, сімейних лікарів та лікарів-інтернів. – Ужгород: Ліра, 2008. – 100 с.
- Чопей І.В., Колесник П.О., Долгош М.Ю. та ін. Прийоми, що забезпечують високу мотивацію та якість семінарського заняття / Методичні розробки для викладачів. – Ужгород, 2010. – 28 с.
- Чопей І.В., Колесник П.О. та ін. Стандартизоване обстеження пацієнтів у практиці сімейного лікаря. Видання третє, перероблене та доповнене / Практичне керівництво з найчастіших випадків. – Ужгород: Ліра, 2014. – 281 с.: іл.+табл.
- Kolesnyk P., Svab I. Development of family medicine in Ukraine / P. Kolesnyk, I. Svab // European Journal of General Practice. – 2013. Vol. 19. – P. 261–265.

Статья поступила в редакцию 11.03.2014